

De fokwaarde uierbalans

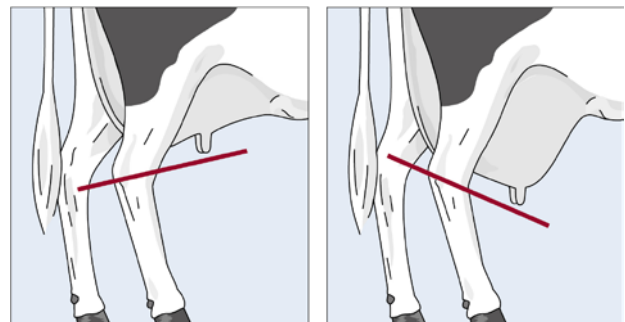
Uierbalans geeft het verschil in diepte aan tussen de voor- en achteruier van een koe. Een positieve uierbalans geeft aan dat de achteruier minder diep is ten opzichte van de vooruier. Andersom betekent het dat bij een negatieve uierbalans de vooruier minder diep is dan de achteruier (zie figuur 1) Met de fokwaarde uierbalans kan een veehouder koeien fokken die de gewenste uierbalans hebben. De erfelijkheidsgraad van de fokwaarde uierbalans is met 0,45 hoog vergeleken met overige exterieurkenmerken.

Sinds april 2023 publiceert Coöperatie CRV de fokwaarde uierbalans. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van data uit de melkrobot, ofwel automatisch melksysteem (AMS). Uierbalans is daarmee het enige exterieurkenmerk dat volledig is opgebouwd uit AMS-data, waar de andere exterieurkenmerken worden gebaseerd op gegevens uit de bedrijfsinspectie. Voor meer informatie over het gebruik van AMS-data in de fokwaardeschatting van exterieurkenmerken, zie de AEU-blog 'Gebruik AMS-data in de fokwaardeschatting uierexterieur en melksnelheid'.

Uierbalans in de praktijk

De gemiddelde uierbalans van de koeien in Nederland en Vlaanderen is de afgelopen jaren toegenomen (zie figuur 2). Een erg positieve uierbalans kan echter leiden tot problemen bij het aansluiten van de melkbekers in de melkrobot. Dit geeft ook meteen het belang van de fokwaarde uierbalans aan.

De gemiddelde uierbalans van een zwartbonte holsteinvaars, gemolken in 2022, in Nederland en Vlaanderen is een positieve uierbalans van 23 millimeter. Elke lactatie

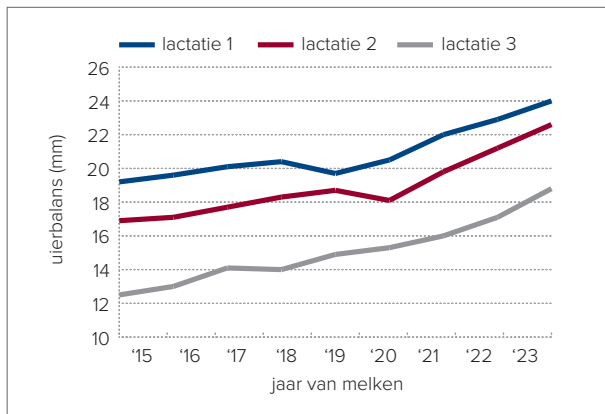
Figuur 1a. Negatieve uierbalans

Figuur 1b. Positieve uierbalans

wordt deze positieve uierbalans wat kleiner, waardoor oudere dieren in de achtste lactatie gemiddeld een uierbalans van 0 millimeter hebben. De achteruier en de vooruier zijn dan even diep.

De fokwaarde uierbalans in de praktijk

De fokwaarde uierbalans is een relatieve fokwaarde met een gemiddelde van 100 en een spreiding van 4 punten. De gemiddelde fokwaarde 100 is gebaseerd op zwartbonte holsteinvaarzen geboren in 2018, die een gemid-

Figuur 2. Uierbalans bij zwartbonte holsteins voor lactatie 1, 2 en 3 in de periode 2015 -2023.

delde uierbalans van 20 millimeter hebben. De vooruier is dus 20 millimeter dieper dan de achteruier. Fokwaarden hoger dan 100 leiden tot een positievere uierbalans, fokwaarden lager dan 100 leiden tot een minder positieve uierbalans. Vaarzen met een uierbalans van 0 millimeter zullen gemiddeld een fokwaarde van 92 hebben. Zijn deze vaarzen oudere koeien, dan leidt dat tot een negatieve onbalans. Dus als vaars is voor- en achteruier even diep, en als oudere koe is de achteruier dieper dan de vooruier. Fokwaarden rond de 100 zijn daarom het meest gewenst. Bij vaarzen is dan de vooruier een fractie dieper is

stier	aantal dochters in AMS	fokwaarde stier	gemiddelde score bij de dochters
Delegate van de Peul	660	92	10
Topspeed Kodak	2.035	101	21
De Biesheuvel Jethro	515	108	26

Tabel 1. Aantal gekeurde dochters, fokwaarde en gemiddelde score bij dochters voor uierbalans voor die stieren met een hoge, gemiddelde en lage fokwaarde voor uierbalans (fokwaardeschatting april 2023).

dan de achteruier. Naarmate het dier ouder wordt, neemt het verschil in diepte af. Afhankelijk van de paring kan een stier worden gekozen met een fokwaarde boven dan wel onder de 100.

Drie voorbeeldstieren

Om de verschillen weer te geven die fokwaarden in de praktijk hebben, is voor drie verschillende stieren met een behoorlijk aantal dochters (lactatie 1) in de AMS-data de fokwaarde vergeleken met de gemiddelde uierbalans van de dochters. De stieren zijn: Delegate van de Peul, Topspeed Kodak en De Biesheuvel Jethro. De verschillen zijn weergegeven in tabel 1.

Fokken met fokwaarden onder de 100 zorgt dus nog steeds voor een positieve uierbalans bij vaarzen, alleen het verschil in voor- en achteruier is minder groot dan wanneer er gefokt wordt met fokwaarden boven de 100.

In het kort

- De fokwaarde uierbalans is een nieuwe fokwaarde gebaseerd op AMS-data. Door gebruik te maken van de fokwaarde uierbalans is het mogelijk om koeien te fokken met de gewenste uierbalans, die beter geschikt zullen zijn voor de melkrobot.
- Een fokwaarde 100 komt overeen met de gemiddelde uierbalans van zwartbonte holsteinvaarzen, een uierbalans van 20 millimeter.
- Fokwaarden boven de 100 zorgen voor een groter verschil tussen voor- en achteruier, waar fokwaarden onder de 100 zorgen voor een kleiner verschil tussen voor- en achteruier bij vaarzen.